

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΕΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

10
1913

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν τ. ββλ* τοῦ Βασιλικοῦ κώδικος Ν7 τῆς ἐν Ὁξωνίῳ Βοδλιμαντῆς βιβλιοθήκης, γεγραμμένου τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα καὶ περιέχοντος ἐν τῷ πλείστῳ αὐτοῦ μέρει τὰς Κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους, σὺζεται εἰκὼν παριστάνουσα τὸν Ἰωάννην Ἀργυροπούλου καὶ ἔχουσα ἄνω τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν
(Ὁ) Ἀργυρόπουλος καὶ διδάσκει Ἀντώνιον Πυρόπουλον ἰατρον καὶ Μανουὴλ Πυρόπουλον καὶ Πανάρετον Ἰωάννην ἰατρον καὶ Ἄγγελον Δημήτριον καὶ Ἀγάλλωνα τὸν τοῦ Μόσχου καὶ Βρανὰν τὸν τοῦ πρωτομάστορος ἰατρον ἐν τῷ τοῦ κράλου ξενῶνι. Κατωτέρω δὲ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ καὶ διδάσκει Ἀντώνιον Πυρόπουλον καὶ Πανάρετον καὶ Ἀγάλλωνα καὶ Ἄγγελον καὶ Βρανὰν καὶ Ἀνδρέαν καὶ Μανουὴλ Πυρόπουλον.

Τῆς εἰκόνης ταύτης πανομοιότυπον ἐξέδωκα μὲν ἐν τοῖς Ἀργυροπουλείσις ἐν σ. ρκ', ἐπανεκδίδω δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν πίνακι παρενθέτω. Πραγματευόμενος δ' ἐν τοῖς Ἀργυροπουλείσις τὰ περὶ τοῦ Ξενῶνος καὶ τῶν ἐν τῷ Ὁξωνίῳ κώδικι μνημονευομένων μαθητῶν τοῦ Ἀργυροπούλου ἔγραψα ἐν σ. κε' τάδε· «Καὶ τῶν μὲν Πυροπούλων οὐδέτερος εἶνε γνωστός· ἴσως δὲ ἦσαν συγγενεῖς τοῦ Ἀλεξίου Πυροπούλου τοῦ γράψαντος τελευταίων.ος τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ἢ ἀρχομένου τοῦ δεκάτου πέμπτου τὸ μέγιστον μέρος τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 2143 καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Παρισιακοῦ 2144, περιεχόντων συγγραφᾶς τοῦ Ἰπποκράτους, ἴσως ἄρα ὄντος καὶ τούτου ἰατροῦ, καθ' ἃ ὁ Ἀντώνιος (Ἀνδρέας;) Πυρόπουλος». Ἀλλὰ παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐπανορθώσω καὶ συμπληρώσω ταῦτα ἐνταῦθα. Καὶ δὴ ἀκριβὲς μὲν εἶνε, ὅτι περὶ τοῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Ἀνδρέου Πυ

ροπούλου οὐδὲν γινώσκωμεν, ἀλλὰ περὶ τοῦ Ἀντωνίου δὲν ἀληθεύει. Ἀπ' ἐναντίας οὗτος εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος, πρὸς ὃν ἔχομεν σωζομένην ἐπιστολὴν τοῦ Ἑρμολάου Βαρβάρου ἐκ Βενετίας, ἐκδοθεῖσαν ἐν τῷ Α' Τόμῳ σ. 424 τῆς ἐν Λουγδούνῳ τῷ 1528 ἐκδόσεως τῶν πονημάτων Ἀγγέλου τοῦ Πολιτιανοῦ, ἐξ αὐτῆς δὲ παραληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μουστοξύδου ἐν Ἑλληνομνήμονι σ. 199 κ. ἐ. Ἡ ἐπιστολὴ οὕτη εἶνε ἀχρονολόγητος, τοῦτο δὲ μόνον δύναται νὰ ἐρισθῆ, καθ' ἃ παρατηρεῖ ὀρθῶς ὁ Μουστοξύδης, ὅτι εἶνε προγενεστέρα τοῦ ἐν ἔτει 1494 θανάτου τοῦ ἐπιστειλαντος. Ἐγκωμιάζων δὲ ὁ Βάρβαρος τὸν Πυρόπουλον λέγει περὶ αὐτοῦ τάδε· «Καὶ πολλῶν καὶ πολλῶν ἀκούειν ἡμῖν ἐστὶ διεξιόντων περὶ σοῦ τὴν τε γενναίαν ἐκείνην καὶ πάνυ φιλόσοφόν σου προαίρεσιν περὶ τε τὴν ἄλλην σοφίαν καὶ δὴ τὴν περὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴν φύσιν καὶ τὸ ταύτης ἀξιολογώτατον μέρος ἰατρικὴν». Οὐδεμία ἐκ τούτων ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Ἀντώνιος Πυρόπουλος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βαρβάρου καὶ ὁ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀργυροπούλου μνημονευόμενος Ἀντώνιος Πυρόπουλος ἰατρὸς εἶνε εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ, οὐδὲν δὲ κωλύει νὰ αναδιβάσωμεν τὸ ἔτος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βαρβάρου εἰς χρόνον πολὺ προγενέστερον τοῦ ἐν ἔτει 1494 θανάτου αὐτοῦ. Ἀλλ' Ἀντώνιον Πυρόπουλον ἔχομεν μνημονευόμενον καὶ ἐν τῷ κώδικι $\frac{7}{VII}$ (Βλαδιμήρου ἀρ. 448) τῆς ἐν

Μόσχᾳ Συνοδικῆς βιβλιοθήκης, ἐν ᾧ εὑρηται γεγραμμένη ἡ Φυσικὴ ἀκρόασις τοῦ Ἀριστοτέλους χειρὶ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου. Καὶ δὴ ἐν φ. 4^β τοῦ εἰρημένου κώδικος ἀναγινώσεται τὸ σημείωμα τόδε· Τοῦτο [τὸ] βιβλίον ἡ Φυσικὴ ἀκρόασις τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπάρχει ἐμοῦ, τοῦ ἀδιαδόχου καὶ εὐτελοῦς καὶ ἁμαρτωλοῦ Ἀντωνίου τοῦ Πυροπόλου· γράμματα οἰκειόχειρα τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου κυροῦ Γενναδίου, καὶ ἀφιερῶντο (?) εἰς τὴν σεβασμιωτάτην, ἀγιωτάτην καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ Βατοπαιδίου, Ὀκτωβρίου ἰβ'

ἔτος ζβ' ἰνδ. ιβ'¹. Ἐν τῇ σημείωσει ταύτῃ εἶνε προφανές, ὅτι τὸ ἀγιορόνοιο, ἕπερ οὕτω μετὰ ζυσταγμοῦ ἀνέγνω ὁ ἀρχιμανδρίτης Βλαδίμηρος, πρέπει νὰναγνωσθῆ ἀγιορόνω το, ὡς ὀρθῶς εὑρηται: ἐκλεδομένη αὐτῇ ἡ λέξις παρὰ τῷ Matthäi². Κατὰ ταῦτα δὲ ὁ εἰς ὃν ἀνήκεν ὁ κώδιξ Ἀντώνιος Πυρόπουλος, ὅστις, ὡς ἐδείχεται: ἐκ τῶν λέξεων ἀδιαδόχου καὶ εὐτελοῦς καὶ ἀμαρτωλοῦ, ἦτο μοναχὸς, ἐμόναζε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ζβ' (1002), ἦτοι τῷ 1493, ἐν αὐτῇ ἐκαίῃ τῇ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου, εἰς ἣν καὶ ἀφιέρωσε τὸν κώδικα. Ἀλλ' εἶνε ὁ Ἀντώνιος Πυρόπουλος οὗτος αὐτὸς ἐκαίνος ὁ μαθητεύσας παρὰ τῷ Ἀργυροπούλῳ ἐν τῷ Ξενῶνι τοῦ κράλη; Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ μαθητεία ἐκαίῃ ἀνέρχεται: εἰς τὰ ἔτη τὰ ἀμέσως ἐπακολοθησαντα εἰς τὸ 1444, ὅτε, τοῦ Ἀργυροπούλου ἐπιστρέψαντος ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἐβρόθη τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Ξενῶνος³. Ἄρα, ἂν ὁ Ἀντώνιος Πυρόπουλος ἐκαίνος εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ἀφιερώσας τῷ 1493 τὸν κώδικα τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, πρέπει νὰποδεχθῶμεν, ὅτι εἶχεν ἡλικίαν τοῦλάχιστον ὀγδοήκοντα ἐτῶν. Καὶ τοῦτο μὲν δὲν θὰ ἦτο ἰσχυρὸν κώλυμα, ὅπως παραδεχθῶμεν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός. Πολὸν δὲ μᾶλλον ἀξία προσοχῆς εἶνε ἄλλη δυσκολία, ἣν θὰ παρεῖχεν ἡ ἀποδοχὴ τῆς τοιαύτης γνώμης. Ὁ Πυρόπουλος τοῦ 1493 θὰ ἔφερεν ὡς μοναχὸς τὸ ὄνομα Ἀντώνιος, αὐτὸ ἐκαίνο, ὅπερ ἔφερε καὶ ὡς μαθητῆς τοῦ Ἀργυροπούλου ἱατρὸς ὢν συμφώνως πρὸς τὸ σημεῖωμα τοῦ ὀξωνιακοῦ κώδικος. Ἀλλὰ πῶς δὲν μετέβαλε τὸ ὄνομα καρεῖς εἰς μονα-

¹ Ἀρχιμανδρίτου Βλαδίμηρου Κατάλογος τῶν ἐλληνικῶν χειρογράφων τῆς Συνεδριῆς βιβλιοθήκης Μόσχας (βρωσιτί). Ἐν Μόσχῃ. 1894 σ. 687. Πρὸς καὶ Matthäi Codices MSS. bibliothecarum Mosquensium σ. 24, 25, 27 παρὰ τῷ κ. Σάθῃ (ἐν Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ σ. 104 σημ. 1. — Marie Vogeltz I. Gardthausen Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance. Ἐν Λειψίῳ. 1909 σ. 81 σημ. 6.

² Ἴδε E. Legrand Bibliographie hellénique. Ἐν Παρισίῳ. 1884 Τόμ. Β' σ. 323 ἐν σημ. 1.

³ Σπυρο. Η. Λάμπρου Ἀργυροπούλεικ σ. κκ'.

E. Γ. Δ. Κ. Π. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

χόν: Τὴν λύσιν τοῦ κινήματος φαίνεται διδύουσα ἢ δευτέρα ἐπιγραφὴ, τῆς ὀξωνιακῆς εἰκόνης τοῦ Ἀργυροπούλου, ἐν ἣ, πλὴν τοῦ Ἀντωνίου Πυροπούλου καὶ τοῦ Μανουὴλ ἀναγράφεται ὡς μαθητῆς τοῦ διδασκάλου καὶ ὁ Ἀνδρέας Πυρόπουλος. Οὗτος εἶνε λοιπὸν πιθανώτατα ὁ γενόμενος ἔπειτα μοναχὸς καὶ προκρίνας ὡς τοιοῦτος τὸ ὄνομα Ἀντώνιος, ὅπερ ἔφαρεν ὁ καθ' ἃ φαίνεται συγγενὴς αὐτοῦ Ἀντώνιος Πυρόπουλος. Εὐλογώτατον δὲ ἔστω νὰ εἶνε ὁ δεύτερος οὗτος Ἀντώνιος κτήτωρ κώδικος τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἀριστοτέλους, ἅτε καὶ αὐτὸς διδαχθεὶς αὐτὴν παρὰ τοῦ Ἀργυροπούλου καὶ διατηρῶν τὴν πρὸς τὰς ἀριστοτελικὰς συγγραφὰς ἀγάπην μέχρι τοῦ γήρως. Οὗτος δὲ εἶνε πιθανῶς ἐκαίνοσ, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἢ ἐπιστολῇ τοῦ Ἑρμολάου Βαρβάρου.

Τὸ αὐτὸ δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν παρὶ τοῦ Ἀντωνίου Πυροπούλου τοῦ κτήτορος τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 1290, περιέχοντος τὴν κατὰ Λατίνων περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος συγγραφὴν τοῦ Γεωργίου Σχολαρίου. Ἐν τῷ φ. 310^α τοῦ κώδικος τούτου εὕρηται οἱ ἑξῆς στίχοι:

*Τὸν δακτύλους γράμματα τὸν κεκτημένον
Ἀντώνιον βέλτιστον ἱατροῶν ἄκρον
ἐκ Πυροπούλων ἐγγενῶν προηγμένον
τὸν ἀναγινώσκοντα σὲν προθυμίᾳ
φύλαττε τοὺς τοῖς, ὦ Τριῆς τριζοῖβιμ¹.*

Ἄφ' ἑτέρου δ' εἶνε ἄγνωστον εἰς τίνα καθ' ἔλου τῶν ἐν τοῖς δύο σημειώμασι τοῦ ὀξωνιακοῦ κώδικος Πυροπούλων ἀναφέρονται τὰ ἐν τινι ἀχρονίστῳ ἐπιστολῇ Ἰωάννου Λασκάρως τοῦ Ῥυνδακηνοῦ πρὸς τὸν Δημήτριον Χαλκοκονδύλῃν γραφόμενα τάδε: *Περὶ δὲ τοῦ Πυροπούλου οὐκ ἔχω τι γράφειν, οὔτε πω ἰδὼν αὐτὸν, οὔτε ἰδεῖν ἐλπίζων, ἀκούσων ἤδη τὴν πολλὴν ἀτοπίαν τοῦ ἀνδρὸς ἅμα τῷ γήρῳ ἐπιδοδοῦσαν².*

¹ Legend 1er éd. n. o. 323, t. p. 1.

² Legend 1er éd. n. o. 323.

Ἐξετάσωμεν νῦν τὰ κατὰ τὰς συγγραφαὶς τὰς φερομένας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντωνίου Πυροπούλου.

Ὁ δεινῆτος Μουστοξύδης ἀποφαίνεται, ὅτι ὁ μόνος εἰς αὐτὸν γνωστός Ἀντώνιος Πυροπούλος, ὁ πρῶτος, εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ ὁ παρὰ τῷ Φαβρικίῳ¹ μνημονευόμενος ὁ γράψας πόνημα «ὑπερ περιλαμβάνεται ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς Κοϊσλινιανῆς βιβλιοθήκης»² ὑπὸ τὴν ἐγγλωσιν ταύτην Πειροπούλου ἐκ Κορώνης σπειρὶ τοῦ βήμα καὶ ἀρχεται οὕτω διὰ τετραγιάθου οὐγκίας ἡμισυ γὰ τρώγη τὸ πουρονὶν κτλ. ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι τὸ σωζόμενον εἶναι μᾶλλον τεμάχιον τοῦ πονήματος, καὶ ὅτι ἐγγράφη εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα διὰ τὸ εὐληπτότερον. Ἐὰν δὲ οὗτος εἶναι, καθὼς φαίνεται πιθανόν, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Πυροπούλος, τὸ χειρόγραφον δὲν εἶναι τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος, ὡς ὁ Μοντεφαλκόνιος ὑπολαμβάνει, ἀλλὰ τῆς ἐπομένης. Καὶ ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ λέγεται ἐκ Κορώνης, ἀποθαίνει ματαία ἢ εἰκασία τοῦ Ὀδίου ὅτι ἦτο Κερκυραῖος³. Ἡ εἰκασία τοῦ Μουστοξύδου περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐγγράφη ὁ κώδιξ, ὅστις εἶνε ὁ Κοϊσλινιανὸς 335, ἀποδεικνύεται ἔρθη. Πράγματι ὁ κώδιξ οὗτος εἶνε γεγραμμένος ὑπὸ τοῦ Μιχαήλ Σουλιάρδου, τοῦ γνωστοῦ βιβλιογράφου τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος τελευτώντος. Ἄλλως δὲ ἢ περὶ βηχὸς βραχεία συνταγῆ, ἣτις περιλαμβάνεται μετὰ τινων συνταγῶν ἄλλων, καταλαμβάνουσῶν ἐν ἑλφ μόνον τὰ φ. 1^α—2^β τοῦ κώδικος, φέρει ῥητῶς τὸ ὄνομα Ἀντωνίου Πυροπούλου⁴.

Κατὰ ταῦτα οὐδεμία μὲν ἀμφισβολία, ὅτι ἡ συνταγὴ ἐκείνη εἶνε ἔργον Ἀντωνίου Πυροπούλου, καταγομένου ἐκ Κορώνης.

¹ Κατὰ τὸν Μουστοξύδην ἐνθ' ἀν. σ. 195 σελ. 1 «Bibl. Graeca B. 2^a K. 5» ἀναφερόμενον εἰς παλαιὰν ἐκδοσιν τοῦ Fabricius.

² Montfaucon Bibliotheca Coisliniana olim Segueriana. Ἐν Παρισίοις. 1715 σ. 59.

³ Hodius De Graecis illustribus. Ἐν Λονδίνοις. 1742 σ. 322.

⁴ Omont Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque Nationale. Ἐν Παρισίοις. 1888 Τόμ. 1^ο σ. 184: Formulae remedium variae, inter quae Antonii Pyropuli remedium pro tussi et S. Cyrilli Alexandrini fragmentum.

Ἄλλ' ὁπότερος τῶν Ἀντωνίων Πυροπούλων ἔγραψε τὴν συνταγὴν ταύτην δὲν εἶνε σαφές.

Ἦτο δὲ πιθανώτατα ἢ συνταγὴ αὐτὴ εἰλημμένη ἐξ Ἱατροσοφίου ἔλου. Πράγματι μεταξὺ τῶν βιβλίων, ἅτινα ἐκέκτητο ἐν Ἀγγιάλῳ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα ὁ Μιχαὴλ Καντακουζηνός, ὑπῆρχε καὶ μέγα Ἱατροσόφιον συγγεγραμμένον ὑπὸ Πυροπούλου. Καὶ δὴ ἐν ἀρχαίῳ τινὶ καταλόγῳ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀναγνώσκωμεν τάδε· Ἱατροσόφιον τοῦ σοφοῦ Πυροπούλου καὶ τὸ βιβλίον εἶνε μεγάλο, καὶ ἔχει ἐξ ἐμπειρίας πολλὰ καὶ διάφορα πράγματα· καὶ τὸ χαρτὶ ἔνε κόλλαις βιβδάκιναις¹.

Ἄλλὰ δὲν θυνάμεθ' ἀπ' ἐναντίας νάποδεχθῶμεν ὡς ἔργον Ἀντωνίου Πυροπούλου τὴν θεολογικὴν ἐκείνην συγγραφὴν τὴν ἐν τινὶ κώδικι τῆς ἐν Μόσχᾳ Συνοδικῆς βιβλιοθήκης περιλαμβανομένην, ἣτις φέρει κατὰ τὸν κ. Σάθαν² τὴν ἐπιγραφὴν τήνδε· «Συναγωγὴ τῶν θεοφθόγγων βημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῶν θεοφόρων πατέρων, ἀπὸ πάσης γραφῆς θεοπνεύστου συναθροισθεῖσα καὶ οἰκείως καὶ προσφόρως ἐκτεθεισα εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων παρὰ Ἀντωνίου Πυροπούλου τοῦ ὀσιωτάτου μοναχοῦ καὶ κτήτορος μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος». Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην σημειώνει ὁ κ. Σάθας, ὅτι παρέλαθεν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν χειρογράφων τῆς Συνοδικῆς βιβλιοθήκης Μόσχας τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ Matthäi³. Ἄλλ' ἐν τῷ νεωτέρῳ καταλόγῳ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Βλαδιμήρου ὁ κώδιξ $\frac{202}{\text{CCIII}}$ (Βλαδιμήρου 348), ὅστις εἶνε ἄλλως γεγραμμένος τὸν

¹ *De R. Förster De antiquitatibus et libris manuscriptis Constantinopolitanis*. Rostock, 1877 σ. 27 ἀρ. 19'. Ὁ ἀνεκρῶστης δὲν πρέπει νά διατάσῃ ὑποτιπᾶν ὅτι ὁ κώδιξ ἦτο τυχρὸν βομβυκίνος, ἀρα ἀρχαιότερος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, ἔνεκα τοῦ σημειώματος τὸ χαρτὶ ἔνε κόλλαις βιβδάκιναις. Διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἀπ' ἐναντίας ἐν τῷ εἰρημένῳ καταλόγῳ διαστῆλλομεθα· οἱ χερτοὶ κώδικες τῶν βομβυκίνων, οἵτινες ἐηλοῦνται ἐκ τοῦ κόλλαις μεταξωταίς.

² *Ἑλληνικὴ φιλολογία* σ. 104.

³ Δυστυχῶς δὲν εἰρήσκαται τὸ βιβλίον ἐν Ἀθήναις, ὥστε νά ἐκκριθῶσιν ἐν ἡ ἐπιγραφῇ αὐτῇ ἀπεγράφῃ ὀρθῶς.

δέκατον τρίτον αἰῶνα, ἐπιγράφεται ὡς: Συναγωγῆ, (γρ. Συναγωγῆ) τῶν θεοφθόγων ζήματων καὶ διδασκαλιῶν τῶν θεωφόρων (γρ. θεοφόρων) πατέρων, ἀπὸ πάσης γραφῆς θεοπνεύστου συναθροισθεῖσα καὶ οὐκ αἰεὶς καὶ προσφόρως ἐκτεθεισα εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων παρὰ Παύλου, τοῦ ἐσσιωτάτου μοναχοῦ καὶ κτήτορος μονῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος¹. Εἶνα βιβλ. δὲ, ὁ καὶ ἄλλως ἐν πολλοῖς κώδικεσιν, ὡν δύο ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μόσχας², σωζόμενος Εὐεργετηνός³.

Ἀμφοτέρων δὲ τῶν Ἀντωνίων Πυροπούλων ἀρχαιότερος εἶνε ὁ Ἀλέξιος Πυρόπουλος ὁ γράψας τὸ μέγιστον μέρος τοῦ Παρισιακοῦ 2143 καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ 2144 κώδικος, περιεχόντων ὡς τὸ πλεῖστον συγγραφεὶς τοῦ Ἰπποκράτους. Ὁ κ. Omont ἀναβιδάζει ἀμφοτέρους τοὺς κώδικας τούτους εἰς τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, οὐδενὸς δὲ μνημονεύει βιβλιογράφου⁴. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλεξίου Πυροπούλου εὐρίσκομεν τοῦτο μὲν παρὰ τῷ Montfaucon⁵, τοῦτο δὲ παρὰ τῷ Kühlewein⁶. Σημειωτέον δὲ, ὅτι, καὶ ἂν παραδεχθῶμεν τὸν χρονικὸν προσδιορισμὸν τοῦ Kühlewein, ὑπολαμβάνοντες τοὺς εἰρημένους κώδικας γραφέντας μεταξὺ τοῦ δεκάτου τετάρτου

¹ Ἀρχιμανδρίτου Βλαδιμήρου ἐνθ' ἀν. σ. 508.

² Ἀρχιμανδρίτου Βλαδιμήρου ἐνθ' ἀν. σ. 510 ἀρ. 349 $\left(\frac{348}{\text{CCCXXXV}}\right)$
καὶ σ. 514 ἀρ. 352 $\left(\frac{11}{\text{X1}}\right)$.

³ Τὴν πλάνην τοῦ κ. Σάθα πρό ἑσῶν ἔδη εἶχεν ἐπανορθώσει ὁ Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος (Ἐπανορθώσεις σφαλμάτων παρτερηθέντων ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ τοῦ Κ. Σάθα. Τεργέστη, 1872 σ. 14). — Πρὸς. Ε. Legrand ἐνθ' ἀν.

⁴ Omont ἐνθ' ἀν. Τόμ. Β' σ. 202 καὶ 203.

⁵ Palaeographia Graeca σ. 75, ὅπου ὁ Montfaucon παραθέτει: ἐκ τοῦ Codex Reg. 1861, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν νῦν Παρισιακὸν 1244, τὸ σχηματικὸν ὅδε: Ὁ Χριστὸς βοήθει μοι τῷ δούλῳ σοῦ Ἀλεξίῳ τῷ Πυροπούλῳ. Πρὸς. καὶ Marie Vogel - I', Gardthausen ἐνθ' ἀν. σ. 13.

⁶ Ἐκδ. Ἰπποκράτους παρὰ τῷ Teubner. Ἐν Λειψίᾳ, 1894. Τίμ. 4 τ. XXIV.

καὶ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος ἀρχομένου, καὶ πάλιν ὁ Ἀλέξιος Πυρόπουλος εἶνε ἀρχαιότερος τῶν Ἀντωνίων. Ἄγνωστον δὲ ἂν οὗτος εἶνε, ἔπερ οὐκ ἀπίθανόν, συγγενῆς αὐτῶν καὶ τοῦ ἐπ' ἰσῆς ἐν τῇ ἔξωνιακῇ εἰκόνι ἀναγραφομένου Μανουήλ.

Ἐπ' ἰσῆς δ' ἀρχαιότερος τῶν Ἀντωνίων εἶνε ὁ Ἰάκωβος Πυροπῶλος, εἰς ὃν περισώζεται μία ἐπιστολὴ τοῦ ἐπὶ Μανουήλ Παλαιολόγου (1391—1425) ἀκμάσαντος Δημητρίου Κυδωνῆ. Ταύτην παραθέτω ἐνταῦθα ἐκ τοῦ Βουρνεϊανοῦ κώδικος 75 τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου.

Ἰακώβω τῷ Πυροπῶλῳ.

Λαμπρὸς γε παρὰ σοῦ, φίλτατε παῖδων, ἀπειλήφα τοὺς καρπούς
 ἡς αὐτὸς ὑπήρξά σοι χάριτος. Ἐγὼ μὲν γάρ σοι βιβλίον μόνον πρό-
 σερὸν δεδωκώς ἔπειτ' ἠρώτων εἰ καὶ λαδὼν τοῦτ' ἀναγινώσκεις καὶ
 μὴ, τὸ τῶν νέων καὶ αὐτὸς, ἄλλα σαυτῷ νομίζεις τῶν λόγων ἡδίω. Σὺ
 δ' οὐ λόγους, αὐταῖς δὲ τοῖς ἔργοις σφραῖς ἔδωκάς μοι τὰς ἀποκρί-
 σεις. Ἡ γὰρ ἐπιστολὴ σοι βροῦ οὐκ ἐπιπολήης μόνον, ἔπερ οἱ πολλοὶ,
 τὸ βιβλίον σε διελθεῖν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ φροντίδος συνεγένου τῷ Δι-
 μοσθένει καὶ σὺν ἡδονῇ, τὰ ἐκείνου διήεις καὶ τοῦτ' ἔδειξας δι' ὧν
 πολλὰς εἰκόνας εἰς τὴν ἐπιστολὴν φέρων ἐνέθηκας. Χαίρω τοίνυν ὅτι
 10 μοι τὸ βιβλίον τοῦ καλῶς σε λέγειν αἴτιον γέγονεν. Εὐχομαι δὲ λοι-
 πὸν καὶ τὴν περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαν τε καὶ τέχνην ἀξήλαται σοὶ
 τὸν θεόν. Οὕτω γὰρ καὶ τὴν πατρίδα κοσμήσεις, ἀγαθὸς πολίτης ἐκ
 ταύτης γενόμενος, καὶ τὸν πατέρα σοὶ ποιήσεις ἡδίω, βέλτιστος βελ-
 τίστου πατρὸς παρὰ πᾶσιν ἰκάνων.

Τέλος δὲ μνημονευθῆτω ἐνταῦθα ἄλλος Πυρόπουλος, ὁ Θω-
 μάς, εἰς ὃν μετὰ καὶ τοῦ Ἰωάννου Βασιλικοῦ ὁ Κωνσταντῖνος
 ἢ ὁ Δημήτριος Παλαιολόγος ἐπεκύρωσε τὰ δι' ἀργυροβούλλου
 παραχωρηθέντα κτήματα εἰς τὸ μέρος τοῦ Λαγκαδά διακεί-
 μενον χωρίον τὸ Ποταμίαν καλούμενον ἐν Πελοποννήσῳ¹.

2. ὑπῆρξα 3. τοῦταγαγενώσκεις 11. τὲ ἀξήλαται

¹ Σπυρ. Η. Λάμπρου Κτάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου
 ἄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κωνσταντινῇ τῆς Ἀγγλίας 1900. Τόμ. Β σ. 432.